

2019. aasta 9 kuu aruanne

Sisukord

Lühikokkuvõte.....	2
Eelarve täitmise aruanne	3
Tulud	5
Tervishoiukulud	5
1. Tervishoiuteenused	5
1.1. Haiguste ennetamine.....	5
1.2. Üldarstiabi	5
1.3. Eriarstiabi	6
1.4. Õendusabi	7
1.5. Hambaravi.....	7
1.6. Kiirabi.....	7
1.7. Ravikindlustamata isikute vältimatu ravi	7
2. Tervise edendamine.....	8
3. Ravimid	8
3.1. Kindlustatutele kompenseeritavad ravimid.....	8
3.2. Täiendav ravimihüvitis.....	8
3.3. HIV, AIDS, antidoodid ja immuunpreparaadid	8
4. Ajutise töövõimetuse hüvitised	8
5. Meditsiiniseadmete hüvitised	9
6. Eestis kindlustatu ravi välisriigis	9
7. Muud kulud	9
Haigekassa tegevuskulud	9
Bilanss.....	10
Tulemiaruanne.....	10

Lühikokkuvõte

2019. aasta 9 kuu jooksul kasvasid haigekassa tulud võrreldes 2018. aasta 9 kuuga 119,4 miljonit eurot, tervishoiukulude kasv oli 105,7 miljonit eurot. Haigekassa 9 kuu tulem oli võrreldes planeerituga 34,5 miljonit eurot positiivsem. 9 kuu lõpetasime positiivse tulemiga 32,2 miljonit eurot, mis moodustab 3% haigekassa 9 kuu eelarvemahust.

2019. aasta 9 kuu eelarve täitmist mõjutasid:

- sotsiaalmaksu ravikindlustuse osa prognoositust suuremas summas laekumine (positiivne mõju 21,5 miljonit eurot);
- tervishoiuteenuste planeeritust väiksem kasutus (positiivne mõju 6,3 miljonit eurot). Tervishoiuteenuse eelarve alataitmist mõjutab eriarstiabi väiksem kasutus (mõju 4,1 miljonit eurot) ja tervishoiuteenuste eelarvesse planeeritud reserv, mis planeeriti 1. juuli 2019 kehtima hakkava tervishoiuteenuste loetelu muudatusteks (mõju 2,5 miljonit eurot);
- ravimite prognoositust väiksemas summas kasutus (positiivne mõju 3,0 miljonit eurot). Ravimite eelarve alataitmist mõjutab nii täiendava ravimihüvitise väiksem kasutus (mõju 1,3 miljonit eurot) kui ka HIV, AIDS, antidoodid ja immuunpreparaatide planeeritust väiksem kasutus (mõju 1,7 miljonit eurot);
- Eestis kindlustatute ravi välisriigis prognoositust väiksem kasutus (positiivne mõju 3,7 miljonit eurot). Alataitmist mõjutab nii Eestis kindlustatud inimeste tervishoiuteenuse hüvitised teises liikmesriigis (mõju 1,5 miljonit eurot) ning plaaniline ravi välisriigis (mõju 2,2 miljonit eurot). 9 kuu jooksul ei ole meieni jõudnud paljud raviarved, mis on seotud 9 kuu jooksul tehtud plaanilise välisravi otsustega, kuna ravi või uuring võib alata hiljem kui taotlus esitatud ning kesta pikema perioodi vältel.

Eelarve täitmise aruanne

Tabel 1. Eelarve täitmine tuhandetes eurodes

	2018 9 kuu tegelik	2019 9 kuu eelarve	2019 9 kuu tegelik	Eelarve täitmine	Muutus võrreldes 2018 9 kuuga
HAIGEKASSA TULUD					
Sotsiaalmaksu ravikindlustuse osa	895 172	963 484	985 026	102%	10%
Tegevustoetus	71 236	104 414	101 153	97%	42%
Tulud kindlustuslepingute alusel	1 134	1 114	1 135	102%	0%
Sissenõuded ja tulud ravikindlustushüvitistelt	1 024	896	998	111%	-3%
Finantstulud	36	37	128	346%	256%
Muud tulud	1 376	1 109	980	88%	-29%
EELARVE TULUD KOKKU	969 978	1 071 054	1 089 420	102%	12%
TERVISHOIUKULUD					
Tervisholuteenuste kulud	705 765	790 398	784 051	99%	11%
Haiguste ennetamise kulud	8 017	11 208	10 519	94%	31%
Üldarstiabi kulud	94 670	108 080	106 836	99%	13%
Eriarstiabi kulud	508 058	555 532	551 481	99%	9%
Õendusabi kulud	25 995	30 046	29 091	97%	12%
Hambaravi kulud	35 706	38 364	40 131	105%	12%
Kiirabi kulud	33 319	38 623	39 526	102%	19%
Ravikindlustamata isikute vältimatu ravi kulud	0	6 043	6 467	107%	-
Reserv	0	2 502	0	0%	-
Tervise edendamise kulud	1 094	1 532	1 665	109%	52%
Ravimite kulud	102 490	122 611	119 594	98%	17%
Kindlustatutele kompenseeritavate ravimite kulud	97 539	101 112	101 092	100%	4%
Täiendav ravimihüvitis	4 951	4 637	3 358	72%	-32%
HIV, AIDS, antidoovid ja immuunpreparaadid	0	16 862	15 144	90%	-
Ajutise töövõimetuse hüvitiste kulud	120 725	128 845	128 754	100%	7%
Meditsiiniseadmete hüvitise kulud	7 115	8 081	8 281	102%	16%
Eestis kindlustatute ravi välisriigis	3 792	8 226	4 543	55%	20%
Muud kulud	1 612	3 726	1 391	37%	-14%
Tervishoiukulud kokku	942 593	1 063 419	1 048 279	99%	11%
HAIGEKASSA TEGEVUSKULUD					
Tööjõukulud	4 882	5 580	5 223	94%	7%
Majandamiskulud	1 241	1 574	1 376	87%	11%
Infotehnoloogia kulud	866	1 705	1 552	91%	79%
Arenduskulud	107	254	189	74%	77%
Muud tegevuskulud	415	827	610	74%	47%
Halgekassa tegevuskulud kokku	7 511	9 940	8 950	90%	19%
EELARVE KULUD KOKKU	950 104	1 073 359	1 057 229	98%	11%
EELARVE TULEM	19 874	-2 305	32 191	-	-

Tabel 2. Olulisemad näitajad aastatel 2015–2019 9 kuul

	2015 9 kuu tegelik	2016 9 kuu tegelik	2017 9 kuu tegelik	2018 9 kuu tegelik	2019 9 kuu tegelik	Muutus võrreldes 2018 9 kuuga
Kindlustatute arv perioodi lõpus	1 236 659	1 235 479	1 241 559	1 248 503	1 259 945	1%
Tervishoiuteenuseid kasutanud inimeste arv	1 068 986	1 072 947	1 075 064	1 081 719	1 083 491	0%
Perearstiabi	929 239	937 777	945 177	956 874	954 447	0%
Eriarstiabi	711 591	710 341	694 125	692 607	688 907	-1%
ambulaatorne ravi	692 355	691 345	677 516	675 901	672 533	0%
päevaravi	42 228	43 885	44 232	45 440	46 018	1%
statsionaarne ravi	116 908	114 125	102 342	102 636	102 033	-1%
Õendusabi	15 048	14 761	15 095	15 453	15 636	1%
Hambaravi	142 322	144 772	142 605	140 517	145 044	3%
Täiskasvanute mitterahalist hamba- ja proteesihüvitist kasutanud inimeste arv	0	0	29 639	182 885	219 432	20%
Hambaravihüvitis	0	0	29 639	170 902	206 928	21%
Proteesihüvitis	0	0	0	28 439	30 892	9%
Hüvitisi kasutanud inimeste arv						
Soodusravimid	782 935	780 530	778 978	795 940	797 276	0%
Meditatsiooniseadmed	57 428	60 080	60 575	63 596	66 227	4%
Töövõimetushüvitis	139 402	143 013	148 473	156 448	153 594	-2%
Eriarstlabi						
Ambulaatorsete vastuvõttude arv	3 095 486	3 149 411	3 060 251	3 061 022	3 074 957	0%
arsti vastuvõttud	2 356 484	2 268 897	2 193 861	2 154 543	2 111 321	-2%
õe vastuvõttud	357 888	395 578	399 424	422 760	472 903	12%
muud vastuvõttud	381 114	484 936	466 966	483 719	490 733	1%
Operatsioonide arv	143 237	144 772	139 895	134 631	140 950	5%
ambulaatorne ravi	16 340	16 557	15 683	15 132	15 674	4%
päevaravi	52 246	54 039	53 044	52 352	57 923	11%
statsionaarne ravi	74 651	74 176	71 168	67 147	67 353	0%
Sünnituste arv	10 293	10 454	9 966	10 619	10 342	-3%
Ravimihüvitis						
Soodusretseptide arv	5 970 527	6 070 565	6 101 247	6 270 773	6 297 747	0%
Soodusretsepti keskmine maksumus haigekassale (eurot)	13,9	16,3	15,2	15,6	16,1	3%
Soodusretsepti keskmine maksumus patsiendile (eurot)	6,7	6,7	6,8	6,6	6,6	0%
Töövõimetushüvitis						
Töövõimetushüvitisi kasutanud inimeste arv	139 402	143 013	148 473	156 448	153 569	-2%
Haigekassa hüvitatud töövõimetuspäevade arv	4 299 163	4 444 755	4 602 009	4 832 612	4 876 730	1%
Ühe päeva töövõimetuse hüvitise maksumus (eurot)	21,0	22,5	23,5	25,0	26,4	6%

Tulud

Kõige enam mõjutab haigekassa tulude eelarve täitmist sotsiaalmaksu ravikindlustuse osast saadav tulu. 2019. aasta 9 kuu jooksul oli sotsiaalmaksu ravikindlustuse tulu 983 miljonit eurot, mis ületas planeeritud eelarve ligi 22 miljoni euro võrra. Sotsiaalmaksu ravikindlustuse osa planeerimisel lähtusime Rahandusministeeriumi koostatud prognoosist, kus eeldati 2019. aastal sotsiaalmaksu ravikindlustuse osa tulu kasvu võrreldes 2018. aasta eelarvega 11%.

Alates 2018. aastast planeeritakse haigekassa eelarvesse täiendava tuluna eraldi riigieelarvest, mida arvestatakse mittetöötavate vanaduspensionäride vanaduspensionitelt. Tegevustoetuse eesmärk on laiendada ravikindlustuse tulubaasi, et vähendada selle sõltumist vaid tööhõivel põhinevast rahastamisest ja tagada seeläbi tervishoiusüsteemi rahastamise pikaajaline jätkusuutlikkus. Riigieelarvest kantakse eraldisena haigekassale mittetöötavate vanaduspensionäride pensionite kogusummast 2019. aastal 10%.

Tervishoiukulud

1. Tervishoiuteenused

Tervishoiuteenuste eelarve planeerimisel on aluseks meetodiliselt koostatud hinnatud nõudlus ehk ravivajadus, mis arvestab teenuste kasutuse trende, rahvusvaheliste analüüside (sh Maailmapanga analüüs) tulemusi, esmatasandi arengusuundi ning kvaliteetse ravi ühtlase kättesaadavuse tagamise põhimõtteid. Nõudlust hindame kõikidel erialadel ja teenuse tüüpides maakondlikul tasemel, lähtudes kindlustatu elukohast. Hindamisel arvestame, kui suur on kindlustatute oodatav tervishoiuteenuste vajadus järgmiseks aastaks.

1.1. Haiguste ennetamine

Ennetustegevuse toetamisega aitame kaasa haiguste varajasele avastamisele (laste tervisekontrollid, rasedate ja vastsündinute jälgimine, vähi sõeluuringud), samuti toetame tegevusi, mis on suunatud krooniliste haiguste ägenemiste ning neist põhjustatud tüsistuste ärahoidmiseks või vähendamiseks.

Haigekassa 2019. aasta ennetuse kommunikatsioonitegevused on suunatud rinnavähi ja emakakaelavähi sõeluuringu üldise hõlmatus suurendamisele. Oleme suurendanud teavitust piirkondades, kus osalemismäär on seni olnud madalam. Tuginedes Euroopa Komisjoni soovitudele ja statistilisele haiguskoormusele, laiendati alates 2019. aastast rinnavähi sõeluuringu sihtgruppi. Sihtrühma laiendatakse etapiti, aastaks 2022 kuuluvad rinnavähi sõeluuringu sihtgruppi 50-69-aastased naised. Seoses muudatusega ja sõeluuringu teavitamisega on võrreldes eelmise aasta sama perioodiga kasutanud 17% ehk 5077 naist rohkem teenust.

Noorsportlaste tervisekontrolli osas jätkasime haigekassa koostööd Kultuuriministeeriumi ja Eesti Olümpiakomiteega, et luua spordiregistri ja haigekassa andmebaasi vahel infovahetuse võimekus.

1.2. Üldarstiabi

Seisuga 30. september 2019 oli haigekassal leping 429 üldarstiabi teenuseosutajaga. Perearsti nimistuid oli septembri lõpu seisuga 785 ning ühes nimistus oli keskmiselt 1573 kindlustatud inimest. Kauguse lisatasu saavaid nimistuid oli 172. Teise pereõe teenust rahastasime 461 nimistus, teise pereõe teenuse rakendamine on oluliseks teguriks üldarstiabi kättesaadavuse ning ka kvaliteedi paranemisel. Uuringufondi rahastamine on võrreldes eelmise aastaga suurenenud 9%. Uuringufondi mahu kasv tuleneb pearaha piirhinna kasvust, kuna uuringufondi arvestatakse osakaaluna pearahast.

Tervikliku patsiendikäsitluse ning inimeste jaoks perearsti poolt pakutavate tervishoiuteenuste valiku laiendamiseks toetame uute tervisekeskuste tööle hakkamist. 30. septembri seisuga oli haigekassal leping 18 tervisekeskusega, kuhu kuulus 102 nimistut. 2018. aasta lõpu seisuga oli tervisekeskusega liitunud nimistute arv 72.

Aruandeperioodil on kasvanud teraapiafondi kasutus, mis on seotud tervisekeskustesse koonduvate füsioteraapia, ämmaemandusabi ja koduõenduse teenustega. Lisaks on kasvanud ka e-konsultatsiooni teenuse kasutus. 2019. aastast laiendati e-konsultatsiooni võimalust taastusraviarsti, dermatoveneroloogia, veresoontekirurgia ja valuravi erialadega. 9 kuu jooksul kasutas e-konsultatsiooni teenust 712 nimistut ligi 19 tuhande inimese kohta. Enim kasutati e-konsultatsiooni teenust neuroloogia, allergoloogia-immunoloogia, ortopeedia ja gastroenteroloogia erialal.

1.3. Eriarstiabi

2019. aasta eriarstiabi prioriteetideks on eeskätt laste ravi, psühhiaatria, infektsioonhaigused ja suure vältimatu abi osakaaluga erialad. Samuti on eesmärgiks hoida endoproteeside ja kataraktide osas 2018. aasta saavutatud taset.

2019. aasta 9 kuu jooksul tasusime 689 tuhande inimese ravi eest, ravi saanud inimeste arv on võrreldes 2018. aasta 9 kuuga vähenenud 1% ehk 3700 inimese võrra. Inimeste arvu vähenemine on toimunud ambulatoorse ravi arvelt, kus teenuseid kasutanud inimeste arv on vähenenud ligi 3400 inimese võrra.

Aruandeperioodil osutati üle 2,9 miljoni ambulatoorse vastuvõtu. Vastuvõttude arv on võrreldes eelmise aasta sama perioodiga kasvanud 4200 vastuvõtu võrra. Kasvanud on erakorralise meditsiiniabi osakonnas osutatava õe triaazi teenuse kasutus. Vähenenud on aga eriarsti esmased vastuvõttud, võrreldes eelmise aastaga on need vähenenud pea 34 tuhande vastuvõtu võrra.

Vältimatu ravi osakaal ravijuhtudest ja ravikuludest on aruandeperioodil jäänud eelmise aasta sama perioodi tasemele. Vältimatu ravi osakaal ravijuhtudest on kõige suurem kirurgia erialal, moodustades 33% eriala ravijuhtudest, ning onkoloogia ja pediatría põhierialadel, moodustades 31% eriala ravijuhtudest. Ravikuludest on suurim aga pediatría erialal, moodustades 58% eriala kuludest.

Raviarvetel kajastatud tervishoiuteenustest suurima rahastamise osa moodustasid uuringud ja protseduurid (24%) ning voodipäevad (23%). Uuringute ja protseduuride maht suurenes võrreldes eelmise aasta sama perioodiga nii kasutuskordade arvu kui ka summa osas. Voodipäevade kasutuskordade arv on langenud 3%, rahastamine on aga võrreldes eelmise aastaga kasvanud 8%, mis tuleneb voodipäevade tasu arvestamise uuendamisest.

Teenuse kasutamise arv on võrreldes eelmise aasta sama perioodiga kõige enam kasvanud laboratoorsete uuringute puhul, mis on seotud eriarsti vastuvõttude ja voodipäevade arvestuse kaasajastamisega. Voodipäeva piirhinnast arvati välja teatud laboriuuringud, kuna need võivad juba eelnevalt olla perearstide või eriarstide poolt tehtud, seega ei ole täiendavad uuringud päevaravis vajalikud. Samuti võimaldab muudatus paremini jälgida patsiendi ravis tegelikult kasutatud teenuseid ja uuringutele kulunud raha. Juhul kui laboratoorsed uuringud on vajalikud, on need võimalik raviarvele edaspidi eraldi kodeerida. Rahastamise puhul on kõige kiiremini kasvanud voodipäevade ja laboratoorsete uuringute rahastamine.

Endoproteeside ja katarakti operatsioonide rahastuse suurendamine on võimaldanud viimase kahel aastal ravida rohkem patsiente. 2019. aasta 9 kuu jooksul tehti üle 10 tuhandele inimesele üle 14 tuhande katarakti operatsiooni. Opereeritud inimeste arv on kasvanud 2% ning operatsioonide arv 3% ehk tehtud on 473 operatsiooni rohkem kui eelmise aasta samal perioodil. Endoproteesimisi on aruandeperioodil teostatud samas mahus kui eelmise aasta samal perioodil. 2019. aasta 9 kuu jooksul tehti 2526 inimesele 2669 endoproteesimise.

2019. aasta 9 kuu jooksul rahastasime 10 342 sünnitust, mis on võrreldes eelmise aasta sama perioodiga 3% vähenenud.

Eriarstiabi kättesaadavus

Ravijärjekordadesse registreeritud vastuvõttud 01.01.2019 seisuga

01.10.2019 seisuga on kõikides haigekassa eriarstiabi lepingupartnerite ravijärjekordadesse registreeritud kokku üle 163 tuhande vastuvõtu, neist 78% on HVA haiglate ja 22% hankepartnerite ravijärjekordades.

HVA haiglate ambulatoorsesse ravijärjekorda rohkem vastuvõtte registreeritud neuroloogi juurde, vähenenud on broneeringute arv sisehaiguste erialal.

Haiglavõrgu väliste partnerite ambulatoorsetesse ravijärjekordadesse registreeritud vastuvõttude arv on võrreldes eelmise aasta sama perioodiga suurenenud 49% ehk 10 tuhande vastuvõtu võrra. Aasta tagasi 1. oktoobril algas hankepartneritel uus lepinguperiood ja ravijärjekordades broneeringute arvu suurenenemine on seotud töökorralduse paranemisega pärast uue lepinguperioodi algust ja võimsuse suurenemisega. Erialadest on broneeringute arv kõige enam suurenenud oftalmoloogias, günekoloogias ja ortopeedias.

Haiglates toimunud vastuvõttude tegelikud ooteajad

2019. aasta 9 kuu jooksul toimus 66% haiglavõrgu arengukava haiglate esmastest plaanilistest ambulatoorsetest eriarstiabi vastuvõttudest ravijärjekorra lubatud maksimumpikkuse (kuni 42 kalendripäeva) jooksul. Võrreldes eelmise aasta sama perioodiga on HVA haiglates esmaste plaaniliste ambulatoorsete eriarsti vastuvõttude arv vähenenud 5% (suurima mõjuga Ida-Viru Keskhaigla, Põhja-Eesti Regionaalhaigla ja Valga Haigla). Oli haiglaid, kus vastuvõttude arv aga suurenes (enim Lääne-Tallinna Keskhaiglas). Vastuvõttude arv suurenes ambulatoorses kardioloogias, endokrinoloogias, uroloogias ja ortopeedias ning vähenes sisehaigustes (üldhaiglad).

Täpsem ülevaade eriarstiabi kättesaadavusest on leitav [haigekassa kodulehelt](#).

1.4. Õendusabi

2019. aasta 9 kuu jooksul osutati statsionaarse õendusabi teenust ligi 10 tuhandele inimesele. Statsionaarse õendusabi teenust saanud inimeste arv on jäänud eelmise aasta sama perioodi tasemele.

Koduõendusteenust osutati üle 7 tuhandele inimesele, teenust saanud inimeste arv on võrreldes eelmise aastaga kasvanud 5%, teenuse kordade arv on kasvanud 4%.

Õendusabi kättesaadavus

01.10.2019 seisuga oli õendusabi ravijärjekordadesse registreeritud üle 1100 vastuvõtu. Võrreldes eelmise aasta sama perioodiga on koduõenduse ravijärjekordadesse registreeritud pöördumiste arv kasvanud, statsionaarse õendusabisse aga vähenenud 30%. Ravijärjekordadesse registreerunute ooteaeg jääb lubatud maksimumpikkuse piiresse, milleks statsionaarses ravis on 3 kuud ning koduõenduses 2 nädalat.

1.5. Hambaravi

2019. aasta prioriteediks on laste hambahaiguste ennetuse ja ravi teenuste kättesaadavuse ühtlustamine ning parandamine. Võrreldes eelmise aasta sama perioodiga ei ole hambaravi teenust kasutanud laste arv muutunud – 2019. aasta 9 kuu jooksul tasusime ligi 123 tuhande lapse hambahaiguste ennetuse ja ravi ning üle 18 tuhande lapse ortodontia teenuse eest. Ortodontia teenust kasutanud laste arv on suurenenud 3% ehk ligi 500 lapse võrra.

Täiskasvanute mitterahalist hambaravihüvitist kasutas 207 tuhat inimest ning proteesihüvitist 31 tuhat inimest. Hambaravi kasutanud inimeste arv on võrreldes eelmise aasta sama perioodiga kasvanud 36 tuhande inimese võrra ning proteesihüvitist kasutanud inimeste arv üle 2 tuhande inimese võrra.

Sellest aastast laiendas haigekassa tasuta hambaravi võimalusi sügava füüsilise ja vaimse puudega inimestele. Nende inimeste hambaravi eest tasub haigekassa terve nende elu ja ka siis, kui tegemist ei ole narkoosis hambaraviga. Tasuta hambaravi kehtib puudega inimesele, kellele arst on määranud eluaegsest hambaravi diagnoosi.

Hambaravi kättesaadavus

01.10.2019 seisuga on hambaravi järjekordadesse registreeritud kokku üle 27 tuhande vastuvõtu. Haigekassa üheks prioriteediks on hambahaiguste ennetuses laste hõlmatuse suurendamine. Ravijärjekordadesse registreeritud vastuvõttude arv laste hambaravis on suurenenud 52% võrra ja laste ortodontias 50%.

Kui aasta tagasi ootas rahalisel põhjusel kauem 2,5% ravijärjekorrast, siis käesoleva aruande põhjal on see suurenenud. Pikenenud on ootejärjekorrad ka teenuseosutajate vähese võimsuse tõttu (2%).

Laste hambaravi ravijärjekordadesse registreeritud vastuvõttudest toimub 86% ravijärjekorra lubatud maksimumpikkuse¹ piires, ortodontias 98% vastuvõttudest.

1.6. Kiirabi

Alates 2018. aastast koondus haigekassasse osa seni riigieelarvest rahastatud tervishoiukuludest, sealhulgas kiirabiteenuse rahastamine. 2018. aastal rahastas kiirabiteenust haigekassa, kuid Terviseamet sõlmis kiirabiteenuse osutajatega lepingud ning jälgis teenuse sisu vastavust lepingule. Alates 2019. aastast sõlmib kiirabiteenuse osutajatega lepingud haigekassa.

1.7. Ravikindlustamata isikute vältimatu ravi

Alates 2019. aastast rahastab haigekassa ravikindlustamata inimeste vältimatut ravi. Aruandeperioodil esitati haigekassale ligi 11 tuhande ravikindlustamata inimese vältimatut ravi arvet summas 6,5 miljonit eurot.

¹ Plaanilise hambaravi ravijärjekorra lubatud maksimumpikkus alla 19-aastastele kindlustatud isikutele on kroonilise pulpiidi korral 1 nädal; lihtkaarise ja kroonilise periodontiidi korral 2 kuud; ortodontiliste teenuste korral 9 kuud.

2. Tervise edendamine

Tervise edendamisele on 2019. aastaks planeeritud 2,4 miljonit eurot, millest 9 kuu jooksul on kasutatud üle 1,7 miljoni euro. Eelarve on 9% planeeritust ületatud.

Aasta teises pooles on ressursid peamiselt kulunud tervisedenduse projektidele ning kampaaniate elluviimisele. Suurim osa eelarvest on läinud hammaste tervise teemadele, valmisid viis suutervisealast õppefilmi, mis on suunatud nii lastele, noortele, kui ka täiskasvanutele. Laste hammaste tervise projekti raames valmis ka teine videomaterjal, milleks on Suukooli hambapesu laul. Sõeluuringute teavituses oleme sel aastal enim keskendunud emakakaela- ja jämesoolevähi sõeluuringutele. Septembrist algas esimest korda ka jämesoolevähi sõeluuringule suunatud kampaania, kus peamine eesmärk on tõsta sihtrühma teadlikkust sõeluuringu võimalustest. Aasta teises pooles alustasime 2020. aasta emakakaelavähi sõeluuringu kampaania ettevalmistusi, kampaaniaga alustame uue aasta esimeses pooles.

Trükistest on uue kujunduse ning sisu uuenduse saanud „Õpilase Tervisepäevik“ ning töös on trükis „Me saame lapse“ ning „Lapse suu on pere peegel“.

3. Ravimid

Ravimite eelarve koosneb:

- kindlustatutele kompenseeritavatest soodusravimitest;
- täiendavast ravimihüvitisest;
- HIV, AIDS, antidooditist ja immuunpreparaatidest.

3.1. Kindlustatutele kompenseeritavad ravimid

2019. aasta 9 kuuga on haigekassal kulunud kindlustatutele kompenseeritavatele ravimitele võrreldes 2018. aasta sama perioodiga 4% ehk 3,5 miljoni euro võrra enam. Suurim tõus kuludes (21%) on toimunud 90% soodusmääraga kompenseeritavate ravimite osas ning suurim langus (20%) 50% soodusmääraga kompenseeritavate ravimite osas. Viimane on suures osas tingitud uute antikoagulantide rakendustingimuste laiendamisest, mille tulemusel on nimetatud ravimigrupp patsientidele varasema 50% soodusmäärast asemel kättesaadav 75 ja 90% soodusmääraga. 9 kuu eelarve on täidetud 100% ulatuses. Ravimikasutus, mis väljendub soodusretseptide arvu muutuses, võrreldes eelmise aasta 9 kuuga muutunud ei ole. Kindlustatu omaosalus võrdlusperioodil samuti muutunud ei ole, keskmise soodusretsepti maksumus patsiendile on 2019. aasta 9 kuu andmetel 6,61 eurot.

3.2. Täiendav ravimihüvitis

2019. aasta 9 kuuga on täiendavat ravimihüvitist kasutatud 3,4 miljoni euro eest, mis on 32% vähem kui 2018. aasta samal perioodil. Suure languse taga on antikoagulantide kättesaadavus varasemast kõrgema soodusmääraga ning ka eelmise aasta lõpus toimunud retseptiravimite ette ostmine.

3.3. HIV, AIDS, antidoodid ja immuunpreparaadid

Alates 2019. aastast teeb ravimihankeid haigekassa. Nimetatud teenuseid rahastati seni riigieelarvest, sest need teenused peavad olema kättesaadavad nii ravikindlustatud kui ravikindlustamata inimestele.

Muudatus 2019. aastast on vajalik, sest ennetustegevuste olulise osa moodustavad nakkushaiguste leviku tõkestamine vaktsineerimiste abil ning HIVi ja tuberkuloosi ravi tagamine.

4. Ajutise töövõimetuse hüvitised

2019. aasta 9 kuuga maksime ajutise töövõimetuse hüvitisi 128,8 miljonit eurot, mis on 8 miljonit eurot rohkem kui eelmise aasta samal perioodil.

Väljamakstud töövõimetushüvitiste eelarve on ületatud haigus- ja tööõnnetushüvitiste osas kokku 2,6 miljonit eurot. Samal ajal võimaldas sünnitus- ja hooldushüvitiste eelarvestatust 2,7 miljoni euro võrra väiksem kasutus püsida 9 kuuga väljamakstud ajutise töövõimetuse hüvitise summaga eelarve piires.

5. Meditsiiniseadmete hüvitised

Võrreldes 2018. aasta 9 kuuga on meditsiiniseadme hüvitiste maht kasvanud 16% ehk 1,2 miljoni euro võrra, seejuures meditsiiniseadmete kasutajate arv on kasvanud 4% ehk ligi 2600 inimese võrra. 9 kuu eelarve on täidetud 102%. Eelarve mõningane ülekasutus on peamiselt tulenenud diabeetikute pumpravi kättesaadavuse olulisest paranemisest ning kasutajate arvu oodatust suuremast kasvust. Alates 2019. aastast hüvitab haigekassa pideva glükoosimonitooriguga insuliinipumpasid, sensoreid ja saatjat kõigile lastele 90% ulatuses. Samuti on võrreldes 2018. aasta 9 kuuga planeeritud enam kasvanud ortooside ja proteeside kasutus.

6. Eestis kindlustatu ravi välisriigis

Eestis kindlustatute ravi välisriigis eelarve täitmist on mõjutanud prognoositust väiksem kasutus 3,7 miljoni ulatuses. Alatäitmist mõjutab nii Eestis kindlustatud inimeste tervishoiuteenuse hüvitised teises liikmesriigis (mõju 1,5 miljonit eurot) ning plaaniline ravi välisriigis (mõju 2,2 miljonit eurot). 9 kuu jooksul ei ole meieni jõudnud suur osa raviarveid, mis on seotud 9 kuu jooksul tehtud plaanilise välisravi otsustega, kuna ravi või uuring võib alata hiljem ning kesta pikema perioodi.

2019. aasta 9 kuu jooksul on haigekassa välisriigis plaanilise ravi eest tasu maksmise kohustuse üle võtnud 126-lt taotluse esitanud kindlustatult. Nendest 53 (sealhulgas 33 last) inimest suunati välisriiki ravile, 45 juhul (sealhulgas 25 last) teostati analüüs(id) ning 28 (sealhulgas neli last) kindlustatu puhul võttis haigekassa tasu maksmise kohustuse üle seoses luuüdi mittesugulus-doonori otsingutega Soome Punase Risti Vereteenistuse kaudu. Negatiivseid otsuseid tehti üheksa juhtumi puhul, tühistati/tagastati 11 taotlust.

Aruandeperioodil esitati teistest riikidest raviarveid 347, nendest 100 juhul ravi eest, 50 juhul analüüside eest ning 197 juhul olid arved esitatud luuüdidoonori otsinguga seotud kulude eest.

7. Muud kulud

Muudes kuludes kajastatakse

- toetustegevused;
- Euroopas kindlustatute tervishoiuteenused;
- mitmesugused tervishoiukulud.

Muude kulude eelarve alatäitmist mõjutab mitmesuguste tervishoiukulude eelarve alatäitmine, kuhu on planeeritud vahendid tervishoiuteenuste osutamise kvaliteeti, kättesaadavust ja efektiivsust arendavate tegevuste või projektide ning tervisesüsteemi arendustegevuste eest tasumiseks kooskõlastatult Sotsiaalministeeriumiga.

Haigekassa tegevuskulud

Haigekassa tervishoiu administreerimise tegevuskuludeks oli 2019. aasta 9 kuuks planeeritud 9,9 miljonit eurot, eelarve täideti 90%.

Kõige enam on tegevuskulude täitmist mõjutanud tööjõukulud, mis jäid planeeritud eelarvest veidi väiksemaks.

Majandamiskulude eelarve täitmist mõjutab sisse ostetud konsultatsioonide ja uuringute ning koolituskulude eelarve planeeritud väiksem kasutus ning seoses administratiivsete muudatustega on mahukamad infoturbe tegevused suunatud järgmisesse aastasse.

Aruandeperioodil jõuti lõpule projekti EESSI (Electronic Exchange of Social Security Information) uue lahendusega ning süsteem võeti igapäevatoos kasutusele.

Infotehnoloogia kulude alatäitmine on peamiselt seotud SAP teenuste ja keskkonna haldamisega seotud arendustegevuste kavandatust väiksemas mahus läbiviimisest.

Muudest tegevuskuludest moodustavad kõige suurema osa käibemaksudkulud, mis 9 kuul olid kokku 467 tuhat eurot. Muude tegevuskulude alatäitmine tuleneb käibemaksudkulude alatäitmisest, mis on seotud majandamis-, infotehnoloogia- ja arenduskulude alatäitmisega.

Bilanss

Aktiva

Tuhandetes eurodes	30.09.2019	30.09.2018
Kälbevara		
Raha ja selle ekvivalendid	188 839	158 030
Nõuded ja ettemaksed	127 242	114 614
Varud	13 423	5
Kälbevara kokku	329 504	272 649
Põhivara		
Materiaalne põhivara	535	799
Põhivara kokku	535	799
Aktiva kokku	330 039	273 448

Passiva

Tuhandetes eurodes	30.09.2019	30.09.2018
Kohustised		
Lühiajalised kohustised		
Võlad ja ettemaksed	97 094	81 372
Lühiajalised kohustised kokku	97 094	81 372
Kohustised kokku	97 094	81 372
Netovara		
Reservid	107 298	94 365
Eelmiste perioodide tulem	93 456	77 837
Aruandeaasta tulem	32 191	19 874
Netovara kokku	232 945	192 076
Passiva kokku	330 039	273 448

Tulemiaruanne

Tuhandetes eurodes	01.01.2019- 30.09.2019	01.01.2018- 30.09.2018
Laekumised riigieelarvest ja sissenõuded teistelt isikutelt	1 087 177	964 016
Sihtfinantseerimise tulud	0	18
Ravikindlustuse kulud	-1 048 279	-942 593
Brutotulem	38 898	21 441
Üldhalduskulud	-8 340	-7 096
Muud tegevustulud	2 115	5 908
Muud tegevuskulud	-610	-415
Tegevustulem	32 063	19 838
Intressi- ja finantstulud	128	36
Aruandeaasta tulem	32 191	19 874

**Eesti
Haigekassa**